

SOFOKLÉS

AIÁS

myšlenky

Alas, syn Telamóna, krále na ostrově Salamíně, byl po Achilléovi nejstatečnějším z řeckých hrdinů v trojské válce. Sebevdomý a pyšný Alas pohrdal dokonce i pomocí a přízni bohů, zvláště Athény. Když Achilleus v boji padl, byla jeho zbroj přikřena Odysseovi a nikoli Aiantovi, který si na ni rovněž právem činil nárok. Alas se rozhněval a rozhodl se povraždit všechny řecké vůdce. Avšak Athéna na něho seslala řízenství a Alas místo nich pobíl stádo ovcí. Nakonec zemřel spoutal ještě živa zvířata a odvedl si je do stánu, aby je jako domněle nepřátele usmrtil. Tak jej zastihne rá-

no, kdy začíná děj tragédie.

OSOBY

Bohyně ATHENA

ODYSSEUS, syn Laertův

AIAS, syn Telamónův

TEKMESSA, jeho choť

EURYSAKES, jejích syn

TEUKROS, bratr Aiantův

AGAMEMNON, Atréův syn, vojevůdce

MENEIAOS, druhý Atréův syn, vojevůdce

POSEL

SBOR patrně Aiantových plavců

Děj se odehrává během trojské války na trojském pobřeží, zpečetěnou před Aiantovým stánem, poráží opodál a osaměle krajíně

Alas, syn Telamóna

Alas

Alas, syn

Alas
Alas
POLOŽIT

ATHENA

PROLOG

Vždy, synu Laertův, té vidím honit se,

jen abys rychle postihl řady nepřátel;

i nyní u lodních té stání spatruji,

kde Aias sídlo má ze všech nejzazší.

Už dávno sldis bedlivě a slépeje

tu čerstvě vtisklé měřis, abys uviděl,

zda uvnitř je, či venku. K olli vede tě

krok šťastně sledivý jak feny lakónské.

Neb uvnitř právě dli ten muž a z hlavy se

40 mu kine pot, má ruce krví ztrášené.

I nemusis už dvermi dovnitř nahlízet,

jen řekni mi, proč pěci onu věnovals,

a ode mne se dovís, co mi známo je.

ODYSSEUS

O hlase Athény, mně z bohu nejdrázi,

45 zvuk slov tvých zřejmě slyším, i když oči mé

té nevidi — jej bystře smysly postihnu,

jak hláhol kovouste trubky tytrhenské.

Tys dobře poznala i ted, že krouží krok

můj za odporcem, šitónosém Aiantem;

20 vzdýt dlouho po něm sldim, a ne po jiném.

On nevidané dlo v noci minule

nám proveď, ač vskurku spáchal-li to on.

Vzdýt nevtme nic jisté, jen to hádame;

a ja ten nikol dobrovolně podnikl,

25 neb pohubenou všechnu korigis na pastvě

jsme nashli před chvíli a rukou našlínou

tam pobitou i s všemi hlídáci těch stád.

A každý klade jemu vinu za ten čin.

30 Ten spatřil ho, jak sám prýč polem uháněl,

meč čerstvě zbrocený. A ja pak vzápětí

Alas

Alas

mu spěchám po stopě. Věc jednu poznávám,

však druhé děším se a rady nevím si.

Tys vhod mi přišla, neboť ve všem, jako dřív

i propřístě se budu řídit rukou tvou.

ATHENA

To, Odyssee, vím a dávno za tebou

jdou k ochráně a přeji tvému lovu zdar.

ODYSSEUS

Zda k yne, milá paní, úspěch přáci mé?

ATHENA

Tak jistě, jako spáchal onen muž ten čin.

ODYSSEUS

Proč takto nerozvážně vztláhl ruku svou?

ATHENA

Byl pro zbroj Achillovu hněvem pobouřen.

ODYSSEUS

A pročpak tedy stáda napad' útokem?

ATHENA

Byl jist, že vaši kreví ruce zbrocuje.

ODYSSEUS

Což mrtví jeho záměr na argejský lid?

ATHENA

A býval by jej proved, kdybych nedbala.

35

ODYSSEUS

A s jakou drzou myslí, s jakou odvahou!

ATHENA

Vždyť v noci na vás vytláhl lstivě, a jen sám.

ODYSSEUS

A přiblížil se k nám a k cili postoupil?

ATHENA

Jiz u vehodu byl obou stani vúdčovských.

ODYSSEUS

Jak to, že zdržel ruku chřívou vrazděni?

ATHENA

Ja klammým přeludem mu oči zastřela,

čimž odvratim ho od té choutky šleně,

a zavedu ho k stanům na lup smišeny

a neděleny, jenž byl hlídán pastýři.

Tam vřítí se a vrazdí kusy rohaté,

koi dokola je klal; byl toho domněni,

že Atreovce oba vrazdí rukou svou,

hned vojevúde, každou chvíli jiného.

Ja muže básněho v chorém šleństvi

jsem stvala, vřhala ho v zhoubná osidla.

A potom, když si od té práce oddechl,

tu býky, ještě žive, svázal provazy

a do stanu je všechny s pravem dopravi,

jak kdyby muže měl, ne koiřist rohatou,

a nyní spoutané je doma trýzni zle.

I tobě zjevně ukáži tu chorobu —

to vyprávěj všem Rečim, až to uvidis.

ATHENA

Ba ami ted, vzdýt zblízka on té nespatri.

ODYSSEUS

Jak to, vzdýt stále hledí týmaž očima!

ATHENA

Ja zatemmim mu oči, byt i vidouci. 20

ODYSSEUS

Moc bozi působí-li, vše pak možné je.

ATHENA

Nuž mlčky stuj a sečekj, jak jsi právě ted.

ODYSSEUS

Ja setrvám, však chtěl bych radši vzdalen být.

ATHENA

He, Aianté, ja volám té už podruhé!

Což všimáš si tak málo pomociice své? 90

Aias vystoupí ze stanu a drží dvojité zkravený řemen

AIAS

Zdar, Athéno, ti, zdar, ty dcero Diova!

Jak vhod mi jdeš! Chci zlatým věncem z kotristi

té za ten ilovek tak skvělý ověnit.

ATHENA

Tos řekl dobre; též mi pověz, zda-li meč

jisi řádně smočil v krvi řeckých vojáku? 35

AIAS

Tím mohu chlubit se a netřikám, že ne.

Jen zůstaň klidně stát a nečekj, že snad

ti ublíží ten muž. Ja oči papsrsky

mu stranou odchýlim, on nespatri tvou tvář. 70

Vola do stanu

He, tebe volám ven, jenž ruce zajatých

ted vážeš na záda, ty ke mně přiblíž se!

Ja, Aianté, té zvu. Ven vystup z přibytiku! 75

ODYSSEUS

Co děláš, Athéno? Jen ven ho nevolej!

ATHENA

Jen tise bud a chraň se výtky zbabělec!

ODYSSEUS

Ne, pro bohý! At stačí, že on uvnitř je.

ATHENA

Co by se stalo? Zda-li nebyl dřív ten muž...

ODYSSEUS

mně nepřitelem? Ano, a je doposud.

ATHENA

Vzdýt nepřitelem smát se nejsladší je smích.

ODYSSEUS

Mně stačí to, když on dli ve svém přibytiku. 80

ATHENA

Proč bojís se ho spatriť? Sili osálen.

ODYSSEUS

Však ze strachu bych necouv, být on při smyslech!

ATHENA

Zda Atreovec též tvá ruka zasažla?

AIAS

To tak, že nikdy už mě trápit nebudou!

ATHENA

Ti muži mrtví jsou, jak chápu slova tvá.

AIAS *se smíchem*

100 At oloupi mě teď, již mrtví, o mou zbroj!

ATHENA

Nu buďsi, a jak dál syn Laertův — jak s ním
jsi přitom naložil? Ci snad ti uprchl!

AIAS

Ten líšák prohnaný?! Ty na něj se mne ptáš?

ATHENA

Ja Odyssea mimim, tvého soupeře.

AIAS

105 Ten fěšák sedí, paní, uvanit, spoutaný,
vzdylt dosud netoužim, on aby zemřel též.

ATHENA

Co dítv chceš učinit neb co tím vyzískat?

AIAS

Dítv přivážu ho k sloupu stanu v ohradě....

ATHENA

Co zlého ubohému potom učiníš?

AIAS

110 a až mu zkrvavím hrbet bícím, zahyne.

ATHENA

Jen toho ubožáka takhle neztrýej!

AIAS

Svou vůli v jiném měj, to svolim, Athéno,
však jeho stihne ten a žádný jiný trest.

ATHENA

115 Ty tedy, když tě těži tohle prováďet,
jen přilož ruku, nešetř nic, jak zamýšlil.

AIAS

Už na to jdu, však tobě to jen ukládám:
i dál vždy při mně stůj a vždy mi pomáhej!*Odejde do stanu*

ATHENA

120 Zříš, Odyssee, jak jsou slimi bohové?
V kom rozvahy by víc se našlo nežli v něm,
kdo řp a vhodněji by jednal nežli on?

ODYSSEUS

125 Já neznám nikoho, však litost ctitm přec
s tím ubožákem, i když je můj protivník,
že pohoroma tak zlá se snesla na něho —
mám v mysli stejně osud jeho jako svůj,
neb vidím: všichni my, co žijem, nejsme nic,
než líché přehudy a jenom prázdný stín.

ATHENA

Když takto nahlížíš, hled, abys neproneseš

160 Závist postihuje jenom mocného.
Kdo oddělí však malé od těch velikých,
jsou nepatrnou jen hradbou ochrannou.
Bezvýznamným a velkým nejlíp zdvíhá se,
pomocí zas menších velký vytvářá.

Však posetilec přivést k tomu poznání
je zcela nemožné.

Takovito lidé přemítají tě

165 a my pak samotní nijak nemůžeme

tomu, pane náš, přitřž učinit.

Nebot, když ti nyní z očí unikli,

jak hejno ptácat kritiči velmi hlasitě,

170 Však kdybys znenadání ukázal se jim,
když se před mohutným supem vyděsí.

Však kdybys znenadání ukázal se jim,
zmlknou úzasem a mlčky schouli se.

Zda taurská Artemis, dcera Diova

(6 mocná Pověst,

175 ty matko hanby mé),

na ta stáda dyků podnítla tě,

veskereho vojska majetek?

180 Ci za vítězství ji ses neodvděcil dost,

ci osídils ji o část zbroje odháté,

ci z ulovené zvěře nedostala dar?

185 Ci rozhněval se Arés, kovem chráněný,
žes mu pomoc v boji řádně nespлатil

a nocním přeludem

190 pomstil potupu?

Nikdy by tvá mysl nezbloudila tak,

195 synu Telamónův,

abyš měem svým stáda napadl.

Myslim, že tě božská rána postihla.

sám proti bohům nikdy slovo rouhavě,
a nenadmi se pýchou, máš-li větší vliv
130 buď silou, nebo velkou zлата hromadou;
den jeden všechny lidské věci povznést zná
i snítit vzápětí. A bozi milují
jen lidi rozvážné, však špatných štítí se.

Albana zvířel. Odysseus odchází vlevo. Z pravé strany vstoupuje

puje

SBOR (Anonymní)

Telamónův synu, jenž salaminský hrad

na pevnině máš motem oblitě,

135 jsi-li šťasten, radost s tebou mám i já;

však stihne-li tě rána Diova neb řeč

zlobná Danaů, jež na cti utrhá,

140 veliký mám strach a bázní chvěji se

jak oko holubice, ptáka plačeho.

145 Jako od minulé noci, zase teď

všechny plní nás velký nepokoj

naď tou potupou,

150 že na palouk jsi vyjel, koňmi zdupany,

a se stády tam zhubil kořist Danaů,

155 jež z válečného lupu zbyla pro všechny,

a zes lesklým měem všechnu pobíjel.

160 Takové si smýšlil řeči klevetně

sám Odysseus a všem je šepťá do uší,

165 a hned je přesvědčí. Tedy říká o tobě,

co se rádo věří, a kdokoli pak slyší

170 z jeho úst tu řeč, těší ho tím víc,

nebot posměch má z nehod takových.

Když na vznesené duchy střela namířis,

175 setva chybiš se. Kdyby však kdo o mně

řeč vedl takovou, nemá důvěru.

135
140
145
150
155
160
165
170
175
180
185
190
195

Handwritten notes in the center margin, including "135", "140", "145", "150", "155", "160", "165", "170", "175", "180", "185", "190", "195".

Handwritten notes in the center margin, including "135", "140", "145", "150", "155", "160", "165", "170", "175", "180", "185", "190", "195".

Handwritten word "PROPPOS" in the center margin.

At oddali však Zeus a Phoibos Apollón
utrhané řeči našich Argéů.

190 A jestli potají

roztrusí v lidu pověst takovou

dva velcí králové

neb zlořící potomek

z rodu Sisýfova,

195 pak nezdrží se dlouho v stanu přimotřském,
nechceš-li zlou pověst

sám tak vzbuzovat.

Už ze svého sídla zase zvedni se,
v kterém čas tak dlouho trávíš nečinně,
vzdálen boui všech,

200

že do mebe až stoupa

požár toho zla.

105 Tim zvíle nepřítel

s větrem přiznivým

105 jfí beze strachu nese

v úval větrný

a z úst všech nepřítel výsměch zaznívá

pro nás bolestný.

210 Mně nade všim pak v duši

pevně žalost tkví.

210

TEKMESSA vystoupí ze stanu

KOMOS

107 O lodnici a správci Alanovy lodí,
vy Etechtěovci v zemi zrozeni,

my souzíme se bolem,

115 jímž Telamónův dům, teď tak vzdálený,

stále v mysli tkví.

Nebot mocný rek, velký, nezdolný,

stížen chorobou,

v jejím běsu tone.

215

NÁČELNÍK SBORU

Co stalo se v té noci,

120 ze v pohromu se změnil

dosaavadní kříd?

O dceru Televantu, z kraje tryzského,

toto pověz nám,

125 neboť, když tě zajal, obhlíhl si tě

Aiás mocný v boui,

za což pojál tě

a velice tě cti.

Proto, když to víš,

sdl to také nám.

TEKMESSA

130 Jak mám vyslovit

to slovo nevyšlovné?

O strasti se dovíš,

stejně jako smrt.

Slavný Aiás náš jat byl sílenstvím

135 a v této noci zcela

poskvřtil svou čest.

Moh' bys uvnitř stanu žertvy uvidět,

rozdrasané rukou, krví zbrocené —

tak, jak manžel můj

240 za obět je sklál.

NÁČELNÍK SBORU

Jakou zřejmou zprávu

rozšířilas o tom

muži vznětlivém,

kterou nelze snést ani mimout ji.

a rozhlásuji ji

245

240

235

230

225

120

a pověst velika

ji ještě zvětsuje.

Ach běda, děsm se

toho, co se blíží.

Před očima vojska země tento muž.

Rukou zběsilou on měčem

tmavou krví zbroceným

pobil skot i strážce koně pasoucí.

TEKMESSA

Ach běda, odtud tedy, odtud přišel nám

a stádo spoutané s sebou priváděl!

Na zemi pak vrazil část těch dobyčtár,

část rozšápal, jak měč jim noril do žeber.

Dva berany pak vzal

nohou bělostných,

jeďnomu z nich hlavu a jazyk ke kořeni

urtz, stranou hodil,

druheho pak pripjal zpríma ke sloupu,

nato velký kohnský popruh uchopil,

vedví složil jej a bičem svířícím

takto mrskal ho a nadával mu zle —

sám běs ta slova vnuk mu,

nikdo z lidí všech.

SBOR

Načase už je, aby každý z nás

tvář zahall si sátem

a rychle potají odtud uprchl

bud pěšky po souši,

neb na lávky si k veslům kvapně usedl

a odtud hned se pustil s lodí po moři,

neb Atreovci oba, oba přemoeni

s takovouto hrozbou na nás řiti se.

250

260

265

270

275

Bojím se, že smrt musím utrpět,
být ukamenován zároveň i s ním,
na němž osud lpi, hrozny, ukrutný.

TEKMESSA

Už nikoli, vzdýt Aias nahlé zřisil se

jak prudký jižní vítr,

jenž zdvih se bez bouře.

Když rozumu ted nabyl, nový cítí bol:

na vlastní své strasti musí dívat se,

jež mu nikdo jiný nemoh' zavinit.

A to v něm nyní budi bolest velkou.

NÁČELNÍK SBORU

Mám za velké to štěstí, že se zřisil už.

Vzdýt na skončené zlo se mñ už vzpomíná.

TEKMESSA

Co ty bys zvolil, kdybys měl to na vůli,

svě milé rmoutit, sám však tonout v radosti,

či společně nést s nimi hoře společně?

SBOR

O ženo, jistě větší dvojité je zlo.

TEKMESSA

Tak my ted, ac ne choří, oba máme žal.

NÁČELNÍK SBORU

Jak reklaš to? Já nevím, co tím říci chceš.

TEKMESSA

Muž onen, dokud stížen byl tou chorobou,

295

290

285

280

sám radoval se ve zlu, jež ho svrálo;

nás rozumné však rmoutil, neboť s námi žil.

Však teď, když přestal žít, vybled' z nemoci,

zle hoře promiklo i jej ted celého

a stejnou měrou nás též, o nic mím než dřív.

Zda zlo, dřív jediné, ted není zdvojenó?

NÁČELNÍK SBORU

S tím souhlasím, však strach mám, že snad od boha

jej rána stihla. Jak by ne, když klidný ted

nie veseljší není, než byl v chorobě?

TEKMESSA

Bud o tom přesvědčen, že takhle tomu je.

NÁČELNÍK SBORU

A jaký toho zla ho stihl počátek?

Tu nehodu nám sděl, vždýt soustrast cítíme.

TEKMESSA

Jak věrný druh máš zvedét celou událost.

On v čiré noei, kdy tu světa večerní

už nehorela, popad' meč svůj dvousečný

a na výpravu lichou táhnout chystal se.

Ja s výstřikou mu říká: „Copak, Aianté,

chceš dělat? Proč se nezván ženěš v boj, když hlas

té poslu nevolal, když ani polnicei

jsi neslyšel? Vždýt nyní všechno vojsko spí.“

On odvětil mi zkrátka, jak byl zvyklý vždý:

„Ach ženo, ženám nejšp slusí mlčení.“

Ja poučena zmlkla, on pak vyběh' sám.

A co se zběhlo potom, říci nemožu.

Pak vrátil se a vedl s sebou svazane

psy pastýřské i byky, koristí vlnatou.

300

305

310

315

320

Pak jedny stínal, druhým hlavu kroužil zpět,

hrbet sekal, zabíjel a jiné poutal, jak

by muže trýznil — jen však stáda napadal.

Vtom z dveří vyběhl a s jakýms přeludem

se dával do řeči, hned Odyseovi,

hned Atreoovcům řál, v smích hluchý propukal,

jak na výpravě té je zpuště potrestal.

Pak do stánu se opět vrátil, a když tam

zas stěží po chvíli přec nabyli rozumu

a spatřil stan svůj plný zhouby, pohromy,

bill do hlavy se, zalikal, skácel se a tak

tam na hromadě seděl mrtvých beranů,

v pěst zatal nehty, pak si vlasý krutě rval.

330

335

340

345

350

I seděl takto dlouhou dobu bez hlesu,

pak pohrozil mi těmi slovy děsnými,

když nereknu mu vše, jak zběhla se ta věc.

I ptal se opět, v jakém stavu oceli se.

A co se stalo, ja mu z bázně, přátele,

vše pověděla, pokud jsem to věděla.

A on v té chvíli zalikal lkáním žalostným,

že ja ho nikdy dřív tak nezaselechla lkát.

Vždýt hlásal dřív, že může jenom bázlivec

a zádumčivý muž věst nářky takové;

a proto thumil nářek, ostré kvilění

a vzdychal jen jak byk, spíš temně bučící.

Však nyní, když v tak zlému se oceli osudu,

on nepíše a neří, mezi stády kles;

jež pobíl mečem tam, a sedí bez hnutí;

je zřejmé, že zas něco zlého osnuje,

vždýt jeho řečí, nářky jsou as takové.

Ja, přátele, jsem proto přišla: vstupte sem

a pomozte mi nějak, jestli můžete,

neb takovi se slovům přátelé poddají.

SBOR

355
Věc hroznou, Tekmessó, ehná ehoťi Aianta,
nám sdílš, že tvůj muž je strastmi rozechvěn.

AIAS ze stann

Ach běda, běda mi!

TEKMESSA ke sboru

Jak zdá se, brzo ještě vic. Cis neslyšel,
jak žalostným tam hlasem AIAS zaúpěl?

AIAS

Ach běda, běda mi!

NÁČELNÍK SBORU

360
Ten muž je zřejmě chorý, neb žal ho jímá, když
má před očima to, co dříve provedl.

AIAS

Ach synu, synu, běda!

TEKMESSA

365
Ja nestastná! Ted tebe, Eurysaku, zve!

Co zamýšlš? Kde jsi? Ach ja tak nestastná!

AIAS

Ja volám Teukra. Kde je Teukros? Věně on
ohce kóristit; však ja — ja snad mám zabýnout?

NÁČELNÍK SBORU

Je při rozumu, zda se. Proto otevřel!
Snad aspoň stud ho pojme, když mě uvidí.

TEKMESSA

370
Jiz otvřám ti, hled! Ted můžeš na jeho
se skutky dívat, i jak on je na tom sám.

Otevrou se dveře stannu a je vidí Aianta, jak sedí
na hromadě pobitých zvířat

AIAS

Ach, ach, vy mi! plavei,

z mých druhů jedni

věrní, co vy ještě o pravý řád dbáte,

jen vize, jaká vlna, vlna zdvizená

bouří křavou,

kolem mne se kupí!

NÁČELNÍK SBORU k Tekmessé

380
Tvé svědectví se, ach, zda příliš pravdivé!
A skutky mluví, jak se pomát rozumem.

AIAS

Ach, mi! lidé, co se v plavbě vyznáte,

co na lod vešli jste a vesly hnali ji,

vy jenom můžete, jak vidím, odvtátit

moje utrapy.

Nuž usmrťte mě též!

NÁČELNÍK SBORU

385
Jen vřdně mluv a nechtěj zlo zas hojit zlem,
a nepřepřinuj zlem svých útroh pohromu.

AIAS

He, ja smělý muž a tak srdatý,

ve vřažděných bitvách velmi odvažný,

se zvěřil tak krotkou dal se v divý boj.

390
Ach běda, sklidim posměch, jak jsem potupen!

TEKMESSA vstupuje do stanu

AIAS

O němuv takto, prosím, vláde Aianté!

Ty nejsi ještě venku? Hned se odtud vrať!

NACELNÍK SBORU

O žel, o žel!

O povol, při bozích, a buď již rozumný!

AIAS

Ach, já ubohý! Z ruky pustil jsem

ony zlošny,

však do stád býku vpad' jsem

rohů kroucených,

v uslechlý brav,

a proléval jsem krev

temně zbarvenou.

NACELNÍK SBORU

Proč trápil by ses tím, co vykonáno je?

Co stalo se, to nelze přece zvrátit již.

AIAS

Ten muž, co po všem sldl,

vždy strýce všeho zla,

syn ten Laertův,

ten zloduch, table šelma z vojska nejhorší,

ted plný radosti

v smích hlucný propuka.

NACELNÍK SBORU

Jak buh chce, každý truchli, nebo sméje se.

AIAS

Kéz spatřim ho, ac sám mam takovouto strast!

Ach beda, beda mi!

NACELNÍK SBORU

Jen nerouhej se! Vís, jak sám jsi na tom zle?

AIAS

Ach, Die, jenz jsi praded muj,

doprej mi, ac zhubim

šelmu potmesilon,

zdroj vsech uskoků,

s nim rovněž kraje dva

a nakonec i sám

at smrti zahynu.

TEKMESSA

Kdyz za to zadas, zades spolu smrt i mne!

Vzdyt proc bych mela zit, kdyz ty bys mrtev byl!

AIAS

Ach ouvej, mraakoty, nyri svetlo me,

o podsveti, jez me jsi

nejzarnejším dnem,

tam dejte, dejte mi nyri pribytek,

tam me prijmete!

Vzdyt nejsem hoden, abych

oci obracel

k bohům s nadeji

neb k lidem, aby mi

ještě pomohli.

Vzdyt Athéna, ta silná

deera Diova,

me vrhá do zkazy.

Kam bych utekl?

Kam odejít, kde zůstat?

Když zmizela cesta mého

domu, přátelé,

když bláznivému lovu

já se oddával

a celé vojsko smrti mi

chystá náslinou?

TEKMESSA

Já přenešťastná, žel, že takto zdatný muž

ted mluví, jak by nikdy dřív si netroufal!

AIAS

Ach běda,

vy dráhy mořských vod,

vy sluje při mori,

vy háje na pobřeží,

už mnoho, mnoho let

mne jste hostili

tak dávno v trojském kraji.

Však živého mě nikdy,

už nikdy nespátríte!

Ať každý slověk vi to,

má-li rozum, vtip.

O Skamandrový proudy sousedské,

jež přiznive jste Rekuu,

mne nikdy, mužů vzor,

už spátrit nemáte,

mne, jak hlasám hrde,

jemnuž nerovnal

se nikdo ze všech vojsk,

jež Troja spartila

z Reoka blízit se!

AIAS

Já nemohu ti bránit, ani nechat tě

tak mluvit, když ses očí v něstěsti tak zleám.

NÄCELNIK SBORU

Ješ takto povrženi!

Však nyní v bezecti

Ach, kdo by myslil kdy, že toto jméno mě

tak významně se hodí ke všem strastem mým?

Ach, ach, ted dvakrát mohu, ba i třikrát *ach*

tu nad něstěstím volat, které stihlo mě.

Vzdýt já přec, jehož otec z kraje idského,

když první počtu v boji získal chrabrosti,

se vrátil domů zdoben slávou nejvyšší,

však já, syn, jeho, jenž v táž místa přitáhl

sem k Troji ozbrojen ne silou skrovnější

a ukoly ne menší rukou výkonal,

já - hynu, od Argejských takto zneušetn.

Ač tolik aspoň zřejmě s jistotou já vím,

že kdyby zazřiva svou zbroj byl Achilleus

měl určit někomu jak cenu za chrabrost,

ji nikdo jiný by než já byl nedostal.

Ted Atriovci muži lstnému, chytřnému

ji přikřli, a mne zbavili tak vítězství.

A kdyby zrak a duch můj mého úmyslu

(tím pomaten) se nevzdal, Atriovci by

už nikdy nad jiným tak nevynešli soud.

Ted hrůzozraká Panna, dcera Diova,

když ruku už jsem na ně právě vztahoval,

mě zmátla, postihla mě vztékou chorobou,

že krvi těchto stád jsem ruce potřásl.

Ted smích si trojí ze mne, i když unikli
ne po mě vůli. Z bohů chce-li některý

však škodit, ujde zdatnému i zbabělec.

Co ted však dělat mám, když zřejmě bohům jsem
už protivný a v zášti jsem u řeckých vojsk,

vš! Trojí hnusím se i této rovině?

Mám Atriovcem přehnout, nechat přistavy

a raději plout domů mořem Egejským?

Až přijdu, jakou otci Telamónu tvát

as ukáží? Jak snese pohled na mne on,

až přijdu s prázdnou, bez odměny vítězné,

již dobyl sám, a všnec slavy velký měl?

Ach ne, to nelze snést! Což abych k Trójanum

šel hradbě, s nimi sám se srazil, vykonal

čím skvělý naposed a pak tam zahynul?

Však tím bych Atriovoce asi potěšil!

To nelze! Musím nalézt čím tak odvázný,

jinž dokázal bych otci starému, že tak

syn srdnatý jsem po něm aspoň povahou.

Je trapné, jestli muž chce dlouhý život mít,

však nezakouší přitom radost, jenom strast;

neb jakou radost může skýtat řada dnů,

když každý vzdaluje i přibližuje smrt?

Nic nemá u mne ceny clovek takový,

jenž přeje se den ze dne lichoú nadějí.

Bud čestně žít ma nebo čestně zemřít ten,

kdo slechetný je muž. Ted slyšels celou řeč.

NÁČELNÍK SBORU

Zes mluvil strouně, v tom nikdo, Aianté,

tě neobvini, vzdýt jsi mluvil ze srdce.

Však utiš se a vaľe dej těm myslenkám

a dopřej přátelům svou mysl přemluvit.

495

500

505

510

515

520

TEKMESSA

Ach, Aianté, můj pane, není pro lidi

tu žádné větší zlo než úděl poroby.

Mně zplodil otec svobodný, jenž byl

(jak vůbec nikdo z Rtygu) moeny bohastvím.

Ted otrokyně jsem. Tak bozi rozhodli

i v lůzko, proto s tebou smýšlím příznivě.

I prosím tě skrz Dia, křbu ochrance,

i skrze lůzko, jímž ses se mnou zasnoubil,

ach nepodlehni trpké řeči nepřátel

a nevydej mě nikdy v cizí poddanství.

Vzdýt jestli zemřeš ty a opustíš mě pak,

až skončíš život, věť, že toho dne i já,

až lidé argejsí mě slouu uchvátí,

s tvým synem životit budu v otroctví.

A leckdo z panů bude mluvit zle a mne

tim urážet: „Jen vizte ženu Aianta,

jenž slouu celé vojsko předěl, jak ta dítv

si stasně žila, ted však v jaké porobě!“

To řekne leckdo — mne tak stihne osud zlý,

i tebe i tvůj rod řeč tato zhanobí.

Však chraň se otce svého v státi žalostném

snad opustit a chraň se matku nechat, jez

let mnoha nesla podli a jez častokrát

se modlí k bohům, abys domů přišel živ.

I se synem měj, pane, soucit; bez tebe

v svém mládí péče zbaven, sám má životit,

zlym poručníkem vydán, jakou na něj strast

i na mne uvalíš, když zemřeš. Já přec nie

tu nemám, nač bych mohla hledět s úřechou

krom tebe. Tys mou vlast kdys kopím rozbořil

a matku mou a otce jímý osud zly

zas uchvátí v říš mrtvých, v Hádův přibytěk.

Kde, zmrteš-li, bych měla vlast, kde majetek?
Vždyť všechna moje spása jenom v tobě tkví.

Nuž pamatuj i na mne. Sluší muži mít

Vždyť láska ta zas jenom lásku plodí vždy,

Kdo zazil dobro a z mysli pustí je,

ten sotva kdy as bude mužem slechetným.

NACELNÍK SBORU

Ja chtěl bych, abys litost v srdci, Aianté,

měl jako já — tím schválil bys pak její řeč.

AIAS

Z mé strany tedy dojde velké pochvaly,
jen hodla-li můj rozkaz řádně vyplnit.

TEKMESSA

Ja, milý Aianté, přeč ve všem poslechnu.

AIAS

Ted přived ke mně syna, abych spatřil ho.

TEKMESSA

Ja z bázně o něho jsem odvedla ho pryč.

AIAS

V tom zlu, jež stihlo mě? Ci co tím říci chceš?

TEKMESSA

Vždyt při setkání s tebou, chudák, zemřel by.

AIAS

Zle suďbě mě by bylo tohle sluselo.

TEKMESSA

Ja tomu bránila a ochránila ho.

AIAS

Ten čím i péči, kterous měla, schvaluji.

TEKMESSA

Čim mohla bych ti tedy dal být k prospěchu?

AIAS

Svol, at ho oslovím a v tvář mu pohlednu!

TEKMESSA

Vždyt nabízku ho střeží věrmi sluhové.

AIAS

Proč tedy váhá, že mi nejde na oči?

TEKMESSA

Tvůj otec, synku, zve tě. Snuh, ved ho sem,

jak obvykle ho ty jen vodiš za ruku.

AIAS

Jde sem, jak říkáš mu, či přeslechl? slova tvá?

TEKMESSA

Hle, už ho sluha vede, nebyl daleko.

Přichází sluha a vede za ruku maleho-Eurysoha

AIAS

Nu zdvihni ho sem, zdvihni, snad ho nezdeší

zde pohled na tu vrazdu čerstvě spáchanou,

at jsem-li vskutku otec a on syn je muj.

dám zavří a už neplaš, nelkej před stanem,

neb žena tvor je k nářku velmi náhyný.

Hned zamkni; moudrý lékař nechce zatřkat

jen žalem ránu, kde je nutné řezání.

NÁČELNÍK SBORU

Ach bojím se, když slyším tuto horlivost,
mně nelíbí se nijak ostrá řeč z tvých úst.

TEKMESSA

625 Co v úmyslu máš činit, vládece Aianté?

AIAS

Nic nevyzvídej, nesidi! Čtnost je poddat se.

TEKMESSA

Jsem v úzkostech! Ach pro tvé dítě, pro bohý
té proxim: nesmis sám nás zradit, opusit!

AIAS

Až přespřlils se rmoutis. Nevis, že já už

dal nejsem žádnou službou bohům povinen?

TEKMESSA

Mluv zbožně!

AIAS

Tohle říkej těm, co poslechnou!

TEKMESSA

Ty neposlechnes?

AIAS

Řečnis už přlils dlouho tu.

Však ihned musí v drsných mravech otcových
být pěstěn a též stejnou získat povahu.

Bere do náruče Eurysaka

Bud synu, šťastnější, než kdy byl otec tvůj,

však jinak roven mu a špatným nebudeš.

Ač nyní už ti musím jedno zavidět,

že dosud nic ty z těchto strasti nechápeš.

Nic dosud nevěděš, tot život nejsladší,

než poznáš, co je radost a hned zase žal.

Až dospěješ tam, nepřátelům otcovým

pak ukáž — skvělý syn žes otce skvělého.

Bud zatím lehkým vánkem živ a pěstuj dál

svou mladou duši této matce k radosti.

600 Ažadný z Řeku, vim, té nesmi pomizit,

zle potupit, i kdyžbys zll pak beze mne.

Neb takovéhoho dám ti za stráž ochrānce

(je Teukros to, tvůj pěstoun bedlivý, ač ted

kdes v dálece dli a stihá nepřátele zle.)

605 Ted, muži sřitonoši, námorníci mi,

vám společně tu službu lasky ukládám,

i jemu sdělte příkaz můj, ač doveđe

to dítě do mé vlasti k Telamónovi

a Eriboji ho, mé matce, ukáže,

610 je oba aby vždy měl v státi na péči

(než sestoupí pak dolů v Hádův přibytěk),

a zbroj mou at mi žádný správce zápasu

jak trofej neda Řekům, ani zhoubece můj.

Ty sřit si vezmi, synu Eurysaku, jenž

615 ti jméno dal, a drž tak pevnou rukojet —

jež z kozi sedmerna, jej proklát nemožno;

však ostatní mé zbraně se mnou pohrběte!

K Telmessse

Ty už si rychle vezmi chlapce tohoto,

v bojích urputných. Ted stranou bloudí však jeho duch, a tím

660 velké strasti vlastním druhům připravil. Co hrđnskou svou rukou drtíve dokazal,

to nebylo milé králům nemilým, vše v nemilost padlo,

665 nemilost Atriovců. Až jeho matka s hezkou radou let,

stareckým věkem šedivá, až uslyší, že její syn byl chorý

670 hrozným šlenstvem, že duši svou už zmírá,

zálozpečem jisté, ta si zapláče,

675 ne však tichým, jemným, jak slavík natíká,

680 nbyř s pronikavým nářkem bude lkát, do prsou se bude tlouci hlasité

šedivě si bude vlasy v bolu rvát. Je lépe, kdyby v Hádů skrýt byl šleneč,

685 kterého tu nelze nítím vyléčit a jenž přišel sem,

690 ac po otcí je rodem nejšlechtilejším ze všech Achajů;

695 v obvyklých však mravech neseřvává,

700 naopak z nich, běda, zcela vybočil. Ach, otče ubohý, jáka čeka tě

705 zpráva přemutná o strastech tak těžkých syna Aianta,

710 jaké z Aiakovců, rektí prosulých, žádný nezakusil, jenom on.

Handwritten notes:
děl
nemilost
byl chorý
byl nemocen

660/665

680

675

670

690

TEKMESSA

635 Vzdýt já se hrozím, pane!

AIAS ke sluhám

Zavřte dveře hned!

TEKMESSA

Bud, bozi, vldnějši!

AIAS

Ach, smýšlís bláhově,

chceš-li teprv nyní zůslechit můj mrav.

TEKMESSA se symem estoupti do stann.

Ten se zavře a posune dozadu

SBOR

640 slavná Salaminó,

ty v štěstí žiješ as

obklopená vodou tříštících se vln,

645 slavná minulostí vzdy a pro všechny! Já však, ubožák, jak dlouhý už to čas

650 dlm tu pod ldu a beze změny plyne v stálem oběhu

655 kada dlouhých let;

660 zla předtucha mě děsí, že budu muset vstoupit

665 v Hádův přibytěk,

670 v tu noc a hrůzu hrůz. Ted nový soupeř přibyl!

675 AIAS, chorý rek, její nelze vyléčit, šlenstvem je stizen,

680 buh jez seslal nan; postlasy ho dávno jako vítěze

Handwritten notes:
na scéně
v prostoru

Handwritten notes:
Když bláznov
Když bláznov
Když bláznov

Handwritten notes:
Když bláznov
Když bláznov
Když bláznov

Handwritten notes:
640
650
660
670
680
690

725 zas uklidni — též spánek pouta uvolni,
bůh všemocný, a nemá vždy nás v moci své.

730 Jak nemáme se přiznat k mrtnosti i my?
Tak právě já se učim poznávat, že má
být nenáviděn nepřítel — jen ale tak,

735 jak měl by zas nás v lasce mít, a přitěhl
jen tak ochl prospívat, jak kdybych navzdýcky
jim neměl zůstat, neboť přístav přátelství

740 je u většiny lidí pochýbný. Však přec
se o to dobře postarám. Ty, ženo, hned
jdi do stánu a k bohům modli se, at to,

745 co srdce moje žádá, zcela vyplni.
Vy druzi mi jak ona službu prokažte
a Teukrovi, až zpět se vrátí, oznamte,

750 at o mne péči má a k vám je laskavý.
Vzdýt já se беру там, kam musím jít. A vy,
co věim, konejte a brzo zvíte snad,

755 at ted jsem nešťastný, že už jsem zachráněn.
Atias odejde vlevo, Tekmessas se symem se vrátí do stánu
SBOR (tanecní píseň)

Zachvívám se blahem a radost velika

760 mé vznášá do výše.

765 Hejsa, hejsa; Pán, bůh Pán,

at přijde Pán, náš Pán.

770 Přijď k nám přes more,

kde ční zasněžená srážná Kylléna

775 a do dálky se divá přes more,

780 ach zjev se nám, ty vůdce božských tanců.

785 Krok taněcí nám pomoz
z Nýsy, z Knóssu vynajít,
ty tance nenčené,
tvůj to vynalez.
790 Nebot k radosti můj duch mé nyní pobáda.

Zo stánu vystoupí Atias s metem a ruce
provázen Tekmessou a Eurysakem

795 Gas dlouhý, nezměrný, ten všechno vynášá,
co tajné, k světlu, a co zjevné, zakrývá;

700 nic není nenadálé, nýbrž měni se,
i mocná přísaha i zatvzely duch.
I já, jenž dříve jsem tak vzpurně na svém stal
jak ocel kalená, ted všivem ženy té

705 mi změkla slova. Proto želim nechat ji
jak vdovu u nepřátel, syna širotkem.
Chci do koupelě jít a k luhům přimotským,
svě poskvrněni abych smyl a umkl

710 tím přetěžkem hněvu mocné Athény.
Ted půjdu tam, kde žádné stopy neshledám,
svůj met tam skryji, zbraň mi neprotivnějši,
v zem zahrabu ho, kde ho nikdo nespátí.

715 At noc ho dole chrání s Hádem podsvětím.
Vzdýt od chvilé, kdy sám ten met jsem přijal jak
dar od Hektora, ůhlavního odpurce,
nie vldněho jsem od Argejských nezazil.

720 Je pravda v přisloví, jez lidé říkají:

725 Vzdý od nepřátel dar nie neneše než zmar.
Chci proto přistě umet bohům poddan být
a naučim se v uctě Atreovece mít.

730 Jsou vládel, sluší se být podřízen. Proč ne?

735 I to, co mocné je a silné nesmirné,
se vládě podřídí; tak zima sněžívá
vždy ustupuje létu s plodů bohatstvím;

740 tak chmurně nocní nebe mizí, aby zas
den světlém zaskvěl se, dar oříů bělostných;
i vánim moených větrů jekot mořských vln

745

745
750
755
760
765
770
775
780
785
790
795

795
790
785
780
775
770
765
760
755
750
745
740
735
730
725
720
715
710
705
700
695

Však ustal rozbroj ten, když dosáh' vřeholu
a ukončen byl smírnou kmetů domluvou.
Však kdepak Aias je, at oznámim mu to,
neb panům nutno každou věc jit ohlásit.

NÁČELNÍK SBORU

Už není doma, neboť právě odešel,
když nový zámer vpravil v nové zásady.

POSEL

Ach běda, běda!

Tak pozdě ten, co na cestu nás poslal,
nás vyslal, nebo já se pozdě dostavil.

NÁČELNÍK SBORU

A co v tak nutné věci ty jsi zanedbal?

POSEL

Vždyť kázal Teukros, aby muž ten ze stanu
dřív nevycházel, dokud sám by nepřišel.

NÁČELNÍK SBORU

Je pryč, však ku prospěchu změnili zásadu,
že usmrtí se s bohy, v hněvu ustane.

POSEL

Ta slova obsahují velké bláznovství,
at věští-li nám z přízně Kalchás velkou věc.

NÁČELNÍK SBORU

Co říká, co on ví, když přišel s věcí tou?

POSEL

Jen tolik vím, vzdýt sám jsem přitom právě byl.

Kéž zároveň s ní též dělský Apollon
přes Ikarské moře přelétne a nám
ukáže se zde,

a s námi setrva jak host nám nakloněn.
Ares z očí snal mi hore věhiké,

hejsa, hejsa! Ted zas,

radostného dne světlo přejasné
naším rychlým lodim k plavbě po moři,
když nemysli už Aias na své trampoty,

k zánovním zas božim, přesvatým
zbožnou účtu ma

a v uctě oddané
se sklání před nimi.

Nebot mouny čas všechno přemáhá.

Už nenazvu nic nikdy neslýchaným, neboť
kdo by nadal se,
že usmrtí se Aias a velkých sporů vzdal se
vůči Atreovcům.

POSEL, jenž přichází z řeckého láboru
Chci nejdřív, přátelé, vám radost zvěstovat:
ted právě z myských hor se Teukros navrátil.

Když deprested pak přišel k stanu vudcovu,
tu začali mu spílat všichni Argejsti.

Neb když ho zďalky zhlédli, jak se blíží k nim,
jej obstopili a s hanou na něj ze všech stran

se sáпали a nikdo nebyl výjimkou.
Jej nazývali bratrem toho zřesténce,

jenž spik' se proti vojsku; že neíze zabránit
téz, aby nezahynul, ubit kamenim.
Už dospěli co nejdál, takže v rukou jim
se kritizly už meče z pochvy tasené.

ho hldám. Jestli však jsme přišli zpožděně a Kalchás zna svou věc, pak nežije ten muž.

NACELNÍK SBORU

840 O ženo nešťastná a ubohá, pojď ven, a viz, jak tento posel mluví, Tekmessó! Ten do živého tal, že radost přeházi.

TEKMESSA *vyjde ze stann a vede Eurysakou*

Proč mne, tak nešťastnou, když od trampot tak zlyhám jsem ustala, mě zase štvete z přibytíku?

NACELNÍK SBORU

845 Slyš toho muže, s jakou zprávou přichází stran stavu Aianta — což kruté boli me.

TEKMESSA

Ach clověče, co pravíš? Což jsme ztraceni?

POSEL

Nic nevím o tvém stavu. O Aianta však, zda venku je, mám věru chmuřné obavy.

TEKMESSA

850 Ba venku je — co říkáš, zle mě suzuje.

POSEL

Jej prikazuje Teukros držet ve stann, jen vnutí, samotného ven však nepouštět.

TEKMESSA

A kdepak Teukros je a proč to vzkazuje?

805 Byl poradný krůh vládu. Kalchás postavil se stranou Atreovců, jen sám, a Teukrovi pak vložil do vřidné ruky svou pravici a uložil mu, aby všemi způsoby dne tohoto, jenž jasně září, Aianta vši moči zdržel v stann, nedal vyjít mu, ač chce-li ho kdy ještě spatřit živého.

Vzdýt stihat bude ho v den tento jediný hněv jasné Athény, jak pravil výslovně, neb lidé obrovští (děl věstec) rozumná

815 však mdlého, pod tíhou všech pohrom od bohů pak klesají, zvlášt ti, co přirozenost též jen lidskou přijali, však smýšlí nadlidsky.

On tehdy už, když táhl z domu, projevil se nemoudrým, ač otec dobře radil mu.

820 Ten oslovil jej: „Milý synu, ostěpem hled vítězit, však vzděcky s bohem vítězit!“ Však nemoudře a hrde Aias odvětil:

„Ach, otče, vítězství by s boží pomocí i nevyznamný muž přec dobyl, já si však tak věřím, že i bez nich získám slávu tu.“

825 Tak chlubně řekl ved'. Když jasná Athéna pak podrhne ho slovy mřila, ať jde a vztáhne na odpůřce rukou křivavou,

830 tu neslýchaným slovem, hrozným, odpoví: „O paní, jiným Řekům přispěj! Tam, kde já však stojím, nepronikne nikdy nepřítel.“

Tou řečí nevrátivý hněv tá bohyne — si získal, neboť smýšlel víc, než clověk smí.

835 Však je-li ještě dnes on živ, pak bychom přec snad mohli zachránit ho s boží pomocí.“

Tak pravil věstec. Teukros přimo z porady hněd s tímto prikazem mě pošle k tobě, ať

POSEL

Ten právě přišel. Avšak zkažu znamená,
jak obávám se, jestli Aias vyšel ven.

TEKMESSA

Ja nešťastná! A kdo mu z lidí řekl to?

POSEL

To věstec Kalchas řekl? mu právě v tento den,
jenž přináší mu smrt neb možnost dále žít.

TEKMESSA

Ach, zvrátíte, přátelé, ten osud násilný:

Z-vas jedni jděte, at sem Teukros přijde hned,
860 VY na západ i východ kouřte propštěte

a pátrejte, kam vyšel osudně ten muž.

Už poznala jsem, že mě manžel oklamal

a z divější své lásky že mě vyhostil.

865 Ach dítě, co mám dělat? Nesmím sedět dál,

i já hned půjdu tam, kam slla postací.

Už vyběhněme, běžme, nelze tady dít,

když zachránit chcem muže, na smrt spěcha-li.

Odehází vlevo, posel s Eurysakem vpravo

NACELNÍK SBORU

Ze jít jsem hotov, nejen slovy dokáži,
870 neb za mým rychlým činem nohy kvapí též.

Sbor se rozdělí ve dvě skupiny a rychle odchází hledat Aianta

Proměna jeviště

Zadní sítna s Aiantovým stánem se odstraní a objeví se
druhá, představující osamělou křovinatou krajinu. Je vidět
Aianta a před ním za křovin met zarozený rukojestí do země.

AIAS osamělý

Kov vrazedný zde stojí, jak by nejlépe
vjel do těla, ač je-li čas i k úvahám;

dar od Hektora, jenž mi neví z cizince
je protivný a stejně hnusný napohled;

875 já zarázil ho v trojskou nepřátelskou zem
a naostřil ho brusem — břitké ostří má.

Jej zarázil jsem pevně, dobře upravil,
ten poslouží mi nejlíp k rychlé smrti mé.

880 Tak já jsem přichystán. A ty mi nejdříve,
o Die, pomoz, jak se sluší na tebe.

A nebudu tě žádat o dar veliký:

jen posla vyprav se zlou zprávou k Teukrovi,
at první zvedne mě, až na mě nalehnu,

885 by dřív mě vyslídil a ten pak nehodil
mě za potravu psům a dravcům jako lup.

Jen tohle žádám, Die; Herma vzyvám též.

jenž do podsvětí vodi duše, aby dal

890 mi spánek libezný, až rychlým skokem si
bez zachvění vrazím meč ten do boku.

Též o pomoc já vzyvám Erinye ctné,
vždy panny, rychlonohé, které na světě

všech lidí vidi strasti, aby sdělily,

že Átreovců zlobou trpím, nestěstný,

895 a přebdne ty bidáky a padouchy

at s sebou uchvátí, jak mne ted vidíte,
ze vlastni rukou klesám, nechat zahynou

i oni vlastni ranou milých potomků.

O Erinye mstici, rychle spěchejte,

900 ni veskerého vojaska nijak nešetřte!

Á ty, jenž kleboun nebes viz svůj poháněš,
o Hēlie, až spatříš otcovskou mou zem,

tu otěže své zadřž, zlatem pokryté,

a zvěstuj osud můj i moji záhubu
jak staričkemmu otci, tak i matce mé;

ta chudák asi, až tu zprávu uslyší,
ta spustí v celém městě nářek veliký.
Však nic se nevytrdí nářkem nečinným,
jiz potřebí je rychle k dílu přikročit.

O Smrti, Smrti, přijď a pohled na mne ted,
ač s tebou navždy spjat, té pozdravím i tam.
Však tebe, lesklý dne, dnes ještě zadržel,
i vozataje oslovuji Hélie

dnes zcela naposled a přistě nikdy již.

me Salammyn, sídlo s křibem otcovským,
vy slavné Athény, mi lidé zprizněni,
vy zřídla, řeky zde i trojské plannny,

k vám mluvíim, zdravím vás, mi zivitelé zde!
Ted hovori k vám Aias slovo posledni —
vše ostatni pak povim mrtvým v podsvěti.

Za křovim skoci na mē a probodne se. Sbor se rozdele na dve skupiny a směřuje k místu činu

PRVNI POLOSBOR

To trudné hledání trud s trudem spojuje.

Ach, ach!

Kam já ho nesel hledat?

925 Zadne místo není, kde je Aias skryt,
abych se tu něco o něm dověděl.

Hle,

dupot nějaký přece slyším tu!

DRUHÝ POLOSBOR

My druhově jsme vasi s cílem společným.

PRVNI POLOSBOR

930 Nuže, copak je?

rozdele se na skupiny

První

rozdele se na skupiny

rozdele se na skupiny

DRUHÝ POLOSBOR

Kraj celý na západ jsem prošel od lodí.

PRVNI POLOSBOR

A máš už ho?

DRUHÝ POLOSBOR

Jen more strasti, jinaak nic jsem nespatriil.

PRVNI POLOSBOR

Ni na drabahach, jez vedou k slunci usvitu,
935 ten muž se na žadněm nám místě nezjevil.

Oba polosbory se spoji

SBOR

Kdo z rybáru by nám,

těch mužů přepilných,

kterí stále bdi v noci na lovu,

kdo z bohů na Olympu

940 nebo z božstva řek,

jez tekou k Bospornu,

by nám pověděl, známo-li mu je,

jestli spatriil snad,

kde bloudi onen muž,

945 rek tak statečný?

Je to přehrozně,

když já už se tady tolik nachodil,

a pomínil jsem přitom dráhu priznivou,

plnou velikých trampot,

950 ale může toho nikde nespatriil,

jenž tu někde téka z místa na místo.

TEKMESSA z dally

Ach béda, béda mi!

NÁČELNÍK SBORU

965 Ci hlas to z blízkého sem zazněl úvalu?

TEKMESSA

Ach, já ubohá!

NÁČELNÍK SBORU

966 Zřim nestastnou tu ženu v boji získanou,
zřim Tekmessu, tím zalem celou skřivenou.

TEKMESSA

Je veta, veta po mně! Zkáza, přátelé!

NÁČELNÍK SBORU

Co je ti?

TEKMESSA

967 Zde Aias leží čerstvou ranou usmrčen,
jak na ukřtý měč se tělem nabodl.

SBOR

Ach běda, kde můj návrat?

Ach běda, tys nás, pane, všechny zahubil
a, nestastníku, s námi i své lodníky.

Ach, ženo ubohá!

TEKMESSA

968 Když tohle stalo se, je důvod bédovat!

NÁČELNÍK SBORU

A čípak rukou skonal tento nestastník?

TEKMESSA

Sám zřejmě vlastní rukou; svědčí o tom měč,
tak upevněný v zemi, na nějž nalezl.

SBOR

Ach, byl jsem zaslepen!

970 Tak sám jsi dokrvácel,

drůhy nestřežen.

Já zcela otupělý, nevědoucí nic,

co jsem zanedbal!

Ach kde, ach kdepak leží

975 ten neoblomný Aias,

jíž jménem nestastný?

TEKMESSA

Nah nelze hledět! Já však zcela zahalim

ho tímto krycim rouchem, neboť nikdo as,

ni věrný druh by nesnes pohled na něho,

980 jak ze smrtelné rány, již si způsobil,

krv zčernala mu tryská k nosu a zas ven.

Co poít, běda mi? Kdo z přátel zdvihne tě,

kde Teukros? Jak by vhod sem nyní zavítal

a pomoh pohřbit bratra, který tady kles?

985 Ach, běduj Aiante, čím byla a čím jsi teď?

Jak nátku hoden jsi a slz i nepřátel!

SBOR

Musels konečně, musels, ubohý,

pro svou zatvřelost

vyrpět zlý úděl

990 nevyslovných útrap.

Neboť ve dne v noci

pln vášně škodlivé

sis na Atréevoce

stýskal, klнул jim.

995 A velkým puvodem té strasti veškeré
byl nám onen čas,

TEKMESSA

I bez bohu by bylo přišlo to, co je.

SBOR

Zla brimě přetěžké ti věru sešlali.

TEKMESSA

Tu zhoubu hrozna Pallas, deera Diova,
přec pro potěchu chystá Odysseovi.

SBOR

To ve své černé duši

se zpupně raduje

ten muž, jenž mnoho zkusil,

smích hlasitý si tropí

z těch tak šílených, krutých bolestí.

O žel, o žel,

i oba králové,

bratři Atreovei,

slyšice tu zvěst.

TEKMESSA

At třeba směji se, at z jeho neštěstí

se těší! Po živém ač netoužili, přec

stesk po mrtvém je pojme v nouzi válečné.
Vzdýt blahovi, ač mají v rukou dobro, dřív

to nepoznají — dokud kdo ho neztratí.

Smrt jeho pro mne trpká, pro ně sladká je,
vsak hba pro něho. Co dychtil mít, to již
si získal — totiž smrt, jak po ní toužival.

Jak tedy mohli by se jemu posmívat?

Vzdýt kvůli bohům zemřel, pro ně ne, ach ne!
At pychon jalovou se těší Odysseus!

boj kdy předních reku vzešel neblahý

o tu vzápenou zbroj.

TEKMESSA

O běda, běda mi!

NÁČELNÍK SBORU

1000 Boi šlechterný, to vim, ten jde az do srdec.

TEKMESSA

O běda, běda mi!

NÁČELNÍK SBORU

To větim, paní, zes i dvakrát zalakala,

když takového druha právě pozbylas!

TEKMESSA

Ty tušíš to jen, já vsak přiíš ctim to.

NÁČELNÍK SBORU

1005 Souhlasim!

TEKMESSA

Ach, dítě, pod jaké jho jdeme otrocké

a jačí čekají nas přitom hídači!

SBOR

Ach běda, horem svým

jsi obou Atreovei,

1010 králi zatvzelych,

vyslovila neslychany čin.

Kéz bůh to odvráti!

TEUKROS

Běda, kde je jeho syn,
kde právě v této chvíli v tříské zemi dít?

NACELNÍK SBORU

Sám u stání.

TEUKROS k Tekmessé

Co nejrychlejš ho přived sem,

at nikdo z nepřátel si nenechává ho

jak mládě lvice, již lev nechal napospas.

Jdi, spěchej, čím se s námi, neboť každý rád
si posměch čini z protivníka padlého.*Tekmessá odejde*

NACELNÍK SBORU

Ten muž, když ještě žil, ti, Teukre, ukládal,

at o něj pěti máš, a ty jí vskutku máš.

TEUKROS obrácen k Aiantově mrtvole

Náš hledim, vskutku to zjev nejbolestnější

je pro mne ze všech, co jsem spatřil očima;

a cesto, ze všech cest ty nejzaloštnější,

jež srdce zdrtilas; ted na ni vkročil jsem,

můj drahý Aiante, když o tvém osudu

jsem slyšel, po něm sldil, šel se vptávat.

Vzdýt zpráva o tobě, jak buh by stlil ji,

k všem Reikum promkla, zes mrtev, odešels.

Ja nešťastný to slyšel, stál jsem opodál,

a vzdychal, ted však hynu, když to vidim sám.

Ach běda mi!

K sluhovi

Ted jdi a odhal ho, at spatřim celé zlo.

1070

1065

1060

1055

Vždyt pro ně nežije už Aias, ale mně

jen steak a bol tu nechal, a pak odešel.

TEUKROS za jevštěm

Ach běda, běda mi!

NACELNÍK SBORU k choru i k Tekmessé

Už zmilkni, zda se mi, že slyšim Teukriv hlas,

jak kvilí zalem, jenž se týká pohromy.

TEUKROS vstupuje se sluhou

Ach, Aiante můj drahý, tváři bratrská,
tys přece dosáh' zisku, jak se vptávi?

NACELNÍK SBORU

Ten muž je mrtev, Teukre, tím bud ujistěm!

TEUKROS

O běda, jaký já mám osud přetěžký!

NACELNÍK SBORU

Když tak to je...

TEUKROS

O bidny, ach já ubohý!

NACELNÍK SBORU

Máš tedy důvod lkát.

TEUKROS

Ta boleš přenáhla!

NACELNÍK SBORU

Az přilis, Teukre!

1040

1045

1050

Handwritten notes in Czech:
 1040: Uživte si, když se vám osud přetěžký!
 1045: O běda, jaký já mám osud přetěžký!
 1050: Ten muž je mrtev, Teukre, tím bud ujistěm!
 1055: Co nejrychlejš ho přived sem, at nikdo z nepřátel si nenechává ho jak mládě lvice, již lev nechal napospas. Jdi, spěchej, čím se s námi, neboť každý rád si posměch čini z protivníka padlého.
 1060: Ten muž, když ještě žil, ti, Teukre, ukládal, at o něj pěti máš, a ty jí vskutku máš.
 1065: Náš hledim, vskutku to zjev nejbolestnější je pro mne ze všech, co jsem spatřil očima; a cesto, ze všech cest ty nejzaloštnější, jež srdce zdrtilas; ted na ni vkročil jsem, můj drahý Aiante, když o tvém osudu jsem slyšel, po něm sldil, šel se vptávat. Vzdýt zpráva o tobě, jak buh by stlil ji, k všem Reikum promkla, zes mrtev, odešels. Ja nešťastný to slyšel, stál jsem opodál, a vzdychal, ted však hynu, když to vidim sám. Ach běda mi!
 1070: Ted jdi a odhal ho, at spatřim celé zlo.

O zjeve desny, plný trpké odvahy,

jak přemého jsi muk mi nasei smrti svou!

Vždyt kam ted mohu jít, kam k lidem ostatní,

když nikde jsem ti ve svých strastech nepřispěl?

Což Telamón, můj otec, přitom však i tvůj,

mě přijme laskavě a s tváři radostnou,

když přijdu bez tebe? Jak by? Vždyt vidněji!

on neumi se usmát ani ve štěstí.

Co skryje? Jaka smrti slova hanlivá,

že z bázně jsem tě vydal, zradil nemůžně,

můj dráhý Aianta, neb ve lsti abych měl

tvou vládu po smrti a získal si tvůj dům.

Tak prehlivý ten muž, již v státi mrzutý,

mě narčne, vždyt se pro nic k sváru rozjítí.

A nakonec jím vyhnán z vlasti upřenou,

zvan otrokem pak budu, dříve svobodný.

To čeká na mne doma; v Troji nepřátel

man mnoho, ale zato malo přiznivců.

A toto všechno, žel, jsem získal smrti tvou.

Co delat, ach? Jak, ubožáku, sejmou tě

z té kruté oceli, tak lesklé, vražedné,

již vypustil jsi dusit? Poznals, že té přec

měl Hektor jednou zhubit, třeba mrtvý již.

Sejme mrtvolu, vyřídíme met a předstoupí s ním před diváky

Jen zvažte, pro bohy, zlý osud lidí dvou:

náš Aias Hektoru dal darem pás a jím

pak Achilleus dal přihnout k vozu Hektora

a smýkal jím tak dlouho, až byl bezduchy.

A Aias od Hektora dostal zas ten meč,

jímž probod' se a skonal pádem smrtelným.

Zda neukula met ten sama Erinys,

a řemeslník krutý, Hades, onen pás?

Ja proto tvrdím: to i všechno ostatní

jen bozi chystají a stroji lidem vždy.

A komu proti mysli je mé mínění,

at v oblibě má své, ja podržim své též.

NÁČELNÍK SBORU

Už neproduzuj řeči! Hled, abys uložil

v hrob Aianta a hned si chystej odpověd,

neb nepřítelé vidim: úskočný ten muž

jde asi vysmívat se tvému nestěstí.

TEUKROS

Kdo je to? Někoho snad vidis z vojáku?

NÁČELNÍK SBORU

To Menelaos, pro nějž připluli jsme sem.

TEUKROS

Je blzko, vidim, snadno lze ho rozpoznat.

*Teukros se sluhou se chape Aiantovy mrtvoly.
Přistoupí Menelaos se svým průvodem*

MENEIAOS

To tebe volám! Nepomáhej do hrobu

klást mrtvého a nech ho tak, jak právě je.

TEUKROS

A pročpak takto pýtvas slovy hrdými?

MENEIAOS

Tot rozhodnutí mé a vůdce vojáka též.

1150 kde zpupně konat lze a volně, co kdo chce, pak obec taková, ať šťastně plula kdys, přec po nějakém čase klesne v prohlubni.

At v srdci tkví mi také vhodná bázeň s tím: když učiníme něco komu k radosti,

1155 tu vezme, oplatkou že zakusíme žal.

To chodí stídatavě: div *Aias* vášnivý a zpupný býval muž, teď já zas pyšným se. I kaži ti: jej nechtej pohrbít, abys sám, až pohrbíval bys jej, též nepad' do hrobu!

NÁČELNÍK SBORU

1160 Když moudře zásady svým činům podložils, sám, Menelaie, nebud zpupný k zemětlým.

TEUKROS

Už, hde, nikdy bych se muži nedivil, jenž, nevyznaným rodem, dopouští se chyb, když ti, co soudi, že svým rodem vzácní jsou, přec mluví nevhodně v svých řečech; nuže ty

1165 zas znova opakuj: ty tvrdíš, že jsi vzal a přived' *Aianta* sem, *Rékum* na pomoc?

Což nevyplul sám k *Troji* jak svůj vlastní pan? Kde tys mu vojevůdcem? Kde máš právo ty

1170 být panem lidu, který z vlasti přived' on? Jak *Sparty* pan jsi přišel, ne jak vládce náš!

A žádná moc ti k vládě nad nim nedala

1175 víc práva, nežli dala jsemu nad tebou. Sem připluls, jiným poddan, ne jak vládce všech,

1185 tak aby někdy *Aias* byl ti podoben. *Tem* panuj, jichž jsi panem a je přisným též katej slovy. Jej však řádně do hrobu já vlozim, at bys ty neb jiný vládce mi v tom bránil — nijak se tvých hrozeb neleknu.

TEUKROS

1120 *A* nerekli bys, jaký důvod předstrás?

MENEIAOS

1125 *My* důveru v něj měli, že všem *Achájm*

v něm spojení a druha z domu vedeme,

1130 však shledali v něm skůdce nejhoršho z všech.

Ten veskerému vojsku zhoubu zosnoval

1135 a v noci vytáhl nás zbráni zahubit.

A kdoby mu tu choutku buh byl nezhatil,

1140 tyž osud, jenž stih' jej, by na nás pad', a my

pak přehanebnou smrti bychom leželi,

1145 a zpučnost jeho stihla dobytek a brav.

A proto žádny muž moc nemá takovou,

1150 to jeho tělo aby v hrobě pochoval;

1155 *my* na zlitý ho písek někde hodíme,

kde draavým motěkým ptákům bude potravou.

Posupně k Teukrovi

1160 *A* proto vlnu hněvu v sobě nezdvíhej;

1165 když nemošli jsme zvládnout živého, pak teď

si poradíme s mrtvým, byt' bys nechtěl ty.

1170 *Nám* ruce pomohou, neb řeci mě, co on

1175 byl živ, tu nikdy nikde nechtěl poslouchat,

1180 ač špatně je, byt' jsemu prostým občánem

1185 a představené v ničem nechtít poslechnout.

1190 *Vzdyt'* nikdy ani v obci řády v platnosti

1195 by netrvaly, kdoby bázeň nevládl;

1200 *ni* vojsko nikdo v kazni neudržel by,

1205 stud kdoby mu a postřach nebyl oporou.

1210 *Má* slověk tušit, byt' měl tělo obrovské,

1215 *i* nepatrně zlo že k pádu může vést.

1220 *Neb* v kom je s počestnosti bázeň spojena, *ten* vzděky má, to vět' mi, jistou záehrannu;

On nevytáhl pro tvou ženu do pole

jak oni, co ted trpi trampot vic než dost;

on prisahu chtel splnit, nic však pro tebe,

neb lidi nicotnych on nic si neceni.

Tim vic si hlasateli s sebou prived sem,

i vojvudce; proč bych tveho kritiku dbal,

kdyz takovy jsi dosud, jaky pravě jsi.

NACELNIK SBORU

Ni slova taková zas nemám v strasti rád;

ta prikrost hnete mne, byt přespravedliva.

MENEIAOS

Ten strelec veru nema ducha maleho.

TEUKROS

Me umeni, jez zvlad' jsem, neml lejaké.

MENEIAOS

Jak chlubil by ses, kdybys byval dostal str.

TEUKROS

I bezbranny bych tobě v zbroji odolal.

MENEIAOS

Jak hrozne tvoje rec tvou zdatnost zvetšuje!

Jak hrozne zvelicuje statecnost tva reci!

TEUKROS

1195 S kym pravo je, ten smi byt ducha velkeho.

MENEIAOS

Snad pravo, aby vrah muj radne pohrben byl?

1180

1185

1170

TEUKROS

Tvuj vrah? Tot hrozna vec! Tys zemrel, jsi vsak zivi!

MENEIAOS

Me chrani! boh, vsak on by byval znicil me.

TEUKROS

Tak netup nyml boh, kdyz te spasili!

MENEIAOS

1200 Ja ze bych pohanel kdy bozi zakony?

TEUKROS

Kdyz ted jsi tu a braniš mrtvé pohovat.

MENEIAOS

Jen nepratele v boji! Tem to nepatri!

TEUKROS

Zda Aias nepratelesky s tebou kdy se stret'?

MENEIAOS

Zde nenavisti i tam — a tys to dobre znal.

TEUKROS

1205 Byls pristizen, jak jeho sidils o hlasy.

MENEIAOS

To selhalo mu vinou soudcu, a ne mou.

TEUKROS

Zij uskok nejeden znas tajne zosnovat.

MENELAOS

Ta výška někomu se v muka obrátí!

TEUKROS

Ne zřejmě ve věži, než já tě zarmoutím.

MENELAOS

Jen jedno pravím ti: jej nesmíš pochovat!

TEUKROS

Ty ale uslyšís, že bude pochován!

MENELAOS

Kdys může spatřit jsem, ten drzý jazyk měl

a přiměl plavec, aby plul za bouře.

V zle bouři byl bys v něm ni hlásku neshledal,
kdž zle jim zmlátala; byl v oděv zahalen

a mohl po něm šlapat, kdo jen z plavu chtěl.

A tak i tobě, i tvým ústům zlojalným

zla, velká bouře vzejde z mračku malého

a ten tvuj velký pokrik ztíší zakrátko.

TEUKROS

A já zas viděl muže (pln byl bláznovství),
jenž zpupně vedl si, kdž blízni v tismí byl.

A pak ho spatřil kdos mně podobný a též

i stejné povahy a takto promluvil:

„O slovoče, nic zlého nečin zemelejmi!

A učms-li, věz, že pak to odpýkáš.“

Ten takto nestátného muže nabadal.

I vidím ho a myslím, nikdo jiný že

to není nežli ty. Což řek' jsem hádanku?

MENELAOS

Jdu pryč. Je hanba, kdyby někdo zvěděl, že
jen slovy trestám, kde bych moci užít moh'.

NÁČELNÍK SBOHU

Ted zápas vyvstane o spor veliký.

Jak můžeš, Teukre, pospěš rychle, ohlédmi

se po nějakém prázdném hrobu pro něho,

kde mračkový klin hrobu v náručí by ho jal
a lidem všem by hlásal věcnou památku.

Vystoupí Tekmésas s Eurysakem

TEUKROS

Nu ejhle, v pravý čas sem přišli tito dva,

syn Alantiv a žena, řádně upravit

hrob nestátnému tomu muži mrtvému.

Sem, synu, přístup, blízko stůj a otce se

jak prosebník pak dotkni, vzdýt ti život dal;

kleč při něm s důvěrou a v rukou vlásky drž

jak mé, tak matčiny a do třetice své,

ten poklad prosebný. A kdyby z vojska kdos

tě od mrtvolý této odtrh' násilím,

at' zloduch zle je vyhnán, zemře nepohřben,

bud do kořene s celým rodem vyhlazen,

tak právě, jako já si stihám kadeř svou.

Tu, synu, měj a chraň ji, nikým odehnat

se nedej, padni na otce a drž se ho!

A vy jak pravi muži a ne ženy, ted

tu stůjte blízko, strážte jej, až přijdu já

a obstarám mu hrob, byt' všichni bránili.

Teukros odejde stranou, Tekmésas s Eurysakem
zůstanou u mrtvého

Alantova chrabrost

mi byla ochranou.

Ted mě svíra moc

božstva děsného.

Jaka, jaka ještě

radost čeka mne?

Po lesnatém valu

touží srdce mé,

kež bych tam se octnul,

kde strmi lesnatý

pod skalnou příkron

náš břeh Sunia,

omývaný mořem,

abych odtud vřoucně

1300 mohl pozdravit

svaté Athény!

*Prichází Teukros a za ním Agamemnon
s dvěma hlasateli*

TEUKROS

Já pospíšil si, jak jsem zhléd, že vidce náš

sem Agamemnon kvapí spěšně přímo k nám;

mně jisté k neradosti jazyk rozváže.

AGAMEMNON

1305 Tys osměhl se na nás, jak mi zvěstuji,

(a bez trestu) ta drzá slova vychrlit?

To tebe míním, syna dívky zajaté.

Však kdybys slechetně byl matky chovancem,

snad zvysoka bys mluvil, kráče! po špičkách,

1310 když nejsi nic a o nic mrtvé opřel ses

a přisahals, že v poli ani na moři

my nejsme vidci tvými, ani Roki všech,

a Áias, jak ty tvrdíš, sám jak vidce plul.

SBOR

Kdy tedy přestane, kdy vezme konce již

ta dlouhá kada let plných svízeli,

1255 jež bez ustání stále strast mi působí,

vyvolanou trýzni stále válečných,

zde v široširé Troji,

kde k hanbě Řeku valka

se prodluzuje dál.

1260 . V nekončném vzduchu měl zmizet trojský Paris

nebo v Hád, sídle tom všem nám společném,

jenž boje vzájemné zbrani ohavných

všem Řekům zavínil.

Ach trýzně, zase nových

1270 trýzni původci!

Vždyť on jen vrhl

hdi do zkazy.

Ach, nedal věnce vit,

ani nedopřál mi možnost zakoušet

1275 rozkoš číši vína

velmi hubokých,

ani veselit se

sladkou hubdou pítal

1280 ten svůdce neblahý,

nočním rozkošim

se v lůžku oddávat,

skoneil lasky hry, hry lasky ukončil,

ach béda mi!

1285 Proto ležim takto opuštěný, sám.

Vlasy vlnou mi

rošou bohatou,

na truchlivou Troju

zdroj to památek.

Vždyť před nočním strachem,

1285 před dopadem střel

TEUKROS

1345 Jak tyhle lidský vděk se k mrtvým rozplývá
a vděčnost ukáže se jako proradnost,

když tebe, Aianta, ni slovíčkem ten muž
již nevpomena, za něž často v boji ty

1350 jsi zemřel a svou duši dávals za něj všanc.
Ach všechno je už pryč, vy všim jste pohrdli,
a ty, jenž tolik řeklš nerozumných slov,

což pranic v paměti už nechováš, jak on

k vám uzavřeným v ohraďdách a zmičným
sám při obratu bitvy přišel, spasil vás

1355 on jediný, kdy po veslářských lavkách už
a shora na lodích žár ohně sňahal již

a na paluby lodní skákal přes příkop
tek Hektor vzletným skokem z výše příkopu.

Kdo odvrátil to? Nebyl to čím Aianta,
1360 jenž bez tebe, jak říkáš, nikam nevkročil?

Snad jednal po právu, když to vám prokázal?
A zas když Hektor sám i Aias losem byl

pak určen, dobrovolně vstříc šel jediný,
v síted nadoby však nedal los pak drobitvý,

1365 ni hroudu vlnké země, nýbrž los, jenž měl
jak první skocit lehce z přílby s chocholem.

To on byl, jenž to provedl, otrok zrozený
sám z matky barbarské, s nim jsem byl i já.

1370 Kam, nestastný, se diváš, což tak mluvit smíš?
Což nevíš, že svým rodem též byl eizinec

i otce tvého otce, Pelops z Frygie?

Dal Atreus, jenž tě zplodil, zlosyn bezbožný,
ze bratra vlastní děti k hodum předložil?

1375 Sám syn jsi krétské matky, u níž otce tvůj
kdys přistihl muze cizlho, jenž zplodil tě,

a chtěl ji za to hodit mořským rybám v plen.

To od otroka slyšet není velké zlo?

1345 Znáš muže, o němž jsi tak zpupně krákorál?

Kam hnu! se, kdepak stál, kde nebyl bych i já?

1350 Snad trpký zápas o zbroj Achilleovu
jme ohlásili tenkrát rektm argejským,

když Teukros bude všude osocovat nás,
a nebude čtit už ni vám, ni podlehlým

se poddat rozhodnutí soudců věštným,
ten bude na nás chrilit slova hanlivá,

1355 Vždyť při takových mravech není možné přec
něb lsti nás bodat za to, že jste podlehli.

řad zákonný nikdy ustáti, když ty,
kdo vítězi jsou právem, odsuneme vzad,

a do popředí dame ty, co vzadu jsou.
To nutno zamezit. Vždyť ramenať muž

1360 a rozložitý není nejobzpečnější:
jen rozumného všude čeka vítězství;

byl velkých boků též i bičem nevelkým
přec na cestu se přímo dáva pohánět.

1365 A neziskáš-li aspoň trochu rozumu,
a drze jednáš, nemáš jazyk na uzdě.

1370 ač muž ten není nic než stín, ty zpupně přec
Což nezmondíš? Svůj rod měj v mysli a pak lined

sem svobodného muže posli jiného,
1375 at s námi o tvé věci jedná za tebe!

1380 Tyon řeč už nečápu a nerozumím ji,
vždyť neovládám nijak jazyk barbarský.

NACHELNİK SBOHU

Kéz rozumni jste oba, oba smířliví.
Nic lepšího než to vám nelze poradit.

Proč stejný stejnému rod jeho vycítáš?
Mě jako syna zplodil otec Telamón,
jenž první z vojska dobyl pocty vítězné,

1390 a matku mou měl za choť, kdysi královnou,
tu Laomedontovu deernu původem;

1185 Ji Heraklés pak vybral Telamónu v dar.
Dvou lidí slechetných já slechetný jsem plod
a měl bych v hanbu vydat lidí pokrevně,
1285 jímž ty, tak velkou bídou nyní stíženě
i pohřeb odmitáš a mluvíš bez studu?

To dobře nyní věz: když jsi kdes pohodíš,
i nás tři pohodíš, a budem ležet s ním.

1390 Vzdýt pro mne čestně je spíš zemřít věčně,
Vzdýt pro něho a ne jen pro tvou manželku —
či za tebe a tvého bratra říci mám?

Hled tedy nejen na můj prospěch, ale svůj.
Však jednou se ti zachce, když mi ublížíš,
být radši zbabělecm než drzým vůči mně.

Vystoupí Odysseus

NÁČELNÍK SBORU

1395 Věz, vládce Odyssee, že jsi přišel vřod,
ač chceš-li rozuzlit, ne zamotat ten spor.

ODYSSEUS

Co je to, muži? Nad tím mrtvým rekem jsem
křik Atreovec! totiz zaslých' zdaleka!

AGAMEMNÓN

1400 Což, vládce Odyssee, nejsme největší
my potupeni hanou tímto mužem zde?

ODYSSEUS

A jakou? Vzdýt já za zlé nemám člověku,

když slyšíš potupu a splácí řečí zlou.

AGAMEMNÓN

On hanbu uslyšel — též se mnou jednal tak.

ODYSSEUS

Co proved' ti, že měl bys škodu dokonce?

AGAMEMNÓN

1405 Jak tvrdí, nenechá zde ležet bez pohřbu
tu mrtvolu a mně ji navzdor pochová.

ODYSSEUS

Smím pravdu říci ti, a přec se svorně dál
zas budu a tebou stýkat jako s přítelem?

AGAMEMNÓN

1410 Jen řekl! Jinak bych byl nerozumný, neb
v mých očích přítel jsi z všech Řeků největší.

ODYSSEUS

Nuž poslyš! Toho muže (pro bohý!) se chran
kams hodit bez pohřbu a tak bezctně!
A k takovému zášti ani přestlou

se nedej strhnout, abys právo poslapal!

1415 On v zášti největším měl z vojska kdys i mne,
co dostal jsem jak vítěz Achillovu zbroj;
a třebaže tak se mnou smýšlel, přec bych ho
tak z pomsty nepohodil, abych nepřiznal,
že lepšího jsem ze všech Řeků nespatril,
1420 co přitáhl jsem k Tróji, kromě Achilla.

A proto nepravem bys ty ho potupl,
neb ne už jeho, nýbrž boží zákony

AGAMEMNON

Co počneš? Mrtvého ctiš takto odpuřce?

ODYSEUS

Je jeho zdatnost u mne víc než nenávisť.

AGAMEMNON

Vždyt tito muži z lidí jsou přec vřkaví.

ODYSEUS

Ba mnozí — hned jak med a vzápětí jak jed.

AGAMEMNON

Ty chváš, takověto hledat přítele?

ODYSEUS

¹⁴¹⁰ Vsak zatvrzele srdce nerad chvášvám.

AGAMEMNON

My ukážem se tedy dnes jak zbabělci?

ODYSEUS

Ach ne, spíš spravedliví v očích Řeků všech.

AGAMEMNON

I kážeš, abych svolil pohřbit mrtvého?

ODYSEUS

Tak jest. V tom stavu budu jednou přec i já.

AGAMEMNON

¹⁴¹⁵ Jsou všichni stejní. Každý dbá jen o sebe.

bys měl; hřích je škodit lidem slechetným,
byť mrtvým již, i kdybys nenávisť k nim měl.

AGAMEMNON

¹⁴²⁵ Ty, Odyssee, ho tak hájíš proti mně?

ODYSEUS

Tak jest. Když správná byla zášť, já choval zášť.

AGAMEMNON

Zda mrtvého bych neměl ještě poslapat?

ODYSEUS

Zlým prospěchem se neteš, synu Atreůvi!

AGAMEMNON

Vždy není snadné vládati jednat slechetně.

ODYSEUS

¹⁴³⁰ Vsak snadno dobrou radu přátel v uctě mít.

AGAMEMNON

Muž slechetný má představené poslouchat.

ODYSEUS

Kdo přátelům se poddá, duševně je výš.

AGAMEMNON

Jen povaz, jakému to muži činiš vděk!

ODYSEUS

Ten muž byl kdys můj soupeř, ale slechetný.

ODYSSEUS

A o koho mám více dbát než o sebe?

AGAMEMNON

At tobě tedy přičtou čin ten a ne mně!

ODYSSEUS

At tak či onak — u všech budeš sličetným.

AGAMEMNON

Však dobře toto vez, že já bych prokazal

ti mnohem větší vděk než tento, ale on

at tam, neb zde mi bude stejně nejhorsím

vždy nepřitelem. Ty však čin, co líbo ti.

Agamemnon odpovídá

NACELNIK SBORU

Ten, Odyssee, blázen byl by, kdo by ti
chtěl moudrost upírat, když takto jednal jsi.

ODYSSEUS

A od té chvíle v tom se přiznám Teukrovi,
že takovou mám lásku, jakou dříve zašl.I chci tu mrtevlu ted s vámi pochovat,
vám pomáhat a z toho nezanedbat nic,
čím smrtelník má přispět mužům vštěným.

TEUKROS

O vzácný Odyssee, ve všem řeči tě
chci pochválit — jsi jiný, nežli čekal jsem.
Vždyť největší byls jemu z Řeků nepřítel,
ted skutkem přispěl jsi. Když žil jsi, mrtvého
tak potupit ses nikdy neodvážil, jak

ten potřebný vůdce, který přišel k nám

sem se svým bratrem a chtěl troufale

fej pohamit a hodit ven kdes bez pohrbu.

Zeus Otce, vládece nebes, a msty pamětná

at Erinys a Diké s močí vykonanou

zle zhubi zle, jak chtěli sami Aianta

kdes k hanbě pohodit a nezasloužené.

Však tebe, odchovanče starce Laerta,

se bojím nechat dotknout hrobu mrtvého,

vždyť mrtvému tím nechci dělat těžkosti.

Však jinak pomáhej, a chceš-li, někoho

si přiveš z vojska, nás to rmoutit nebude.

Vše ostatní já obstarám a ty pak vez,

že k nám ses uslechtilým mužem osvědčil.

ODYSSEUS

Já přispět chtěl, však jestli není služba má

ti milá, půjdu pryč, však schvaluji tvou řeč.

TEUKROS

Dost už! Dlouhý čas již s pohrbem meškáme;

jedni duty rov mu rukou kopejte,

druzi na vysokých nohách trojnožku

mu stavte na oheň

k lázni očistné.

Dal mužů družina Aiantovu zbroj

ze stanu at štítem krytou přinese.

K Eurysakovi

A ty pak, synku, ted, co jen síly máš,

z lásky uchop se otce drahného

a společně tu se mnou

nazdvihni mu bok,

nebot ještě ze žil teplých doposud

SLÍDICI

Ho - Aditya kompania
máta máta máta
máta máta máta
máta máta máta

Lidé mnoho zvědi, když to zakusí;
však než to zkusí, nikdo hádat nemůže,
co mu v budoucnosti osud přinese.

*Tevros a Eurysakes drží mrtvolu Aiantovu
a SBOR při odchodu zpívá*

krev ztemnělá mu prýští
přidce do výše.
Nuž z mužů přítomných
každý, kdo teď tvrdí,
že mu věrný je,
pospěš, přistup sem, jsem posloužit,
nejlepšímu ze všech lidí smrtelných,
jakým on, rek Aias,
celý život byl.